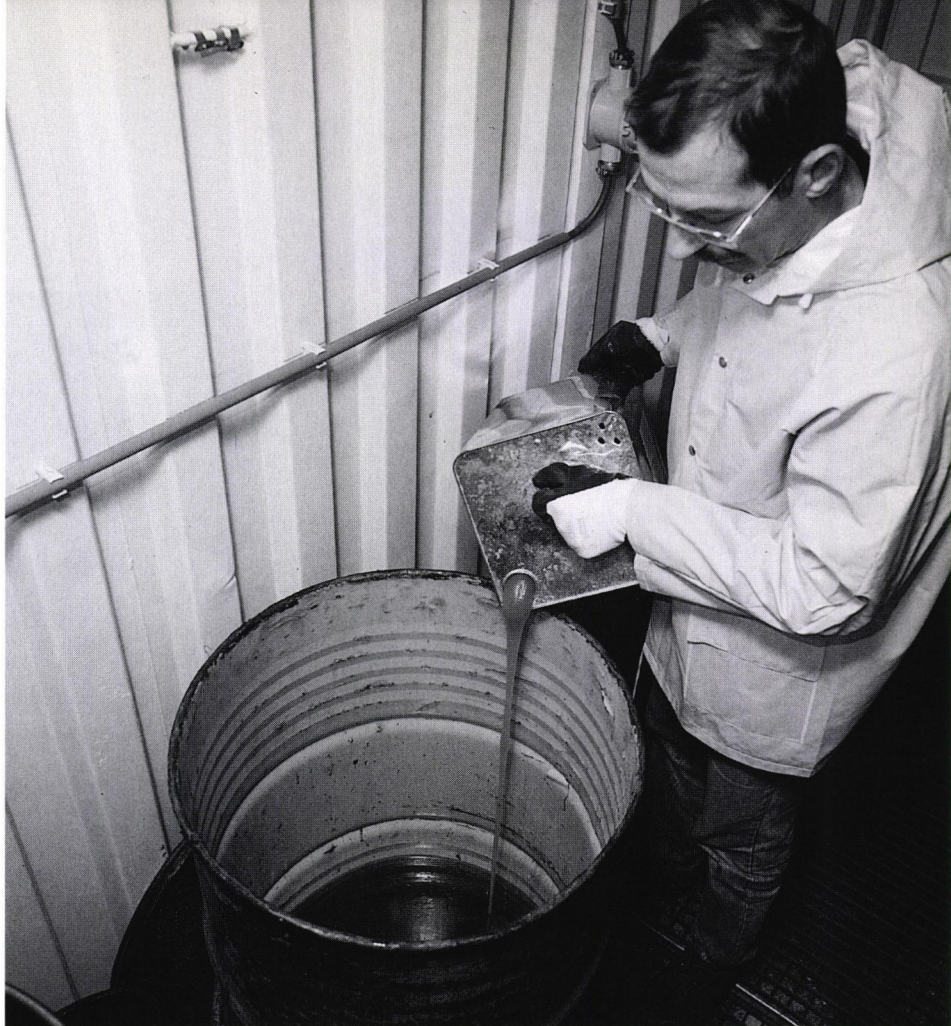

Gemeente Waddinx- veen: 'Troep hoort hier niet'

Ingezameld frituurvet wordt overgeschonken in verzamelvat.

Arbocoördinator H. Boreel van de gemeente Waddinxveen is geen chemicus. Toch voelt hij zich medeverantwoordelijk voor de manier waarop de Waddinxveense ambtenaren omgaan met gevaarlijke stoffen. 'Als coördinator hoef je alleen maar te weten waar de mensen zitten die er verstand van hebben', is zijn motto. Een paar telefoontjes en hij weet genoeg.

Erik Pennekamp

De 230 gemeente-ambtenaren van Waddinxveen zijn verspreid over vier locaties. Twee daarvan zijn 100% kantoor. De andere twee herbergen de plantsoenendienst, de garage en het chemisch afval. Daarnaast is er nog het gemeentelijke zwembad. 'Chloor en zo heeft natuurlijk helemaal zijn eigen specifieke problemen als het over gevaarlijke stoffen gaat', zegt Boreel. 'De leidinggevende zorgt voor een gedegen instructie van het personeel. Die geeft voorlichting over alle producten die worden gebruikt. In een zwembad mag natuurlijk helemaal niets misgaan'. Ook de andere sectoren in de gemeente kennen eigenlijk alleen de normale problemen. Het is allemaal tamelijk standaard: 'Klein chemisch afval wordt veel aangeboden. De burgers scheiden tegenwoordig echt alles. Vroeger gooiden we dat in feite in een grote ton en dan werd het verwerkt. Tegenwoordig sorteren we alles netjes en komt alles in een keurig logboek te staan waar alle voorraden in worden bijgehouden. Eens in de zoveel tijd haalt een gespecialiseerd bedrijf het op om het te recyclen.' Registratie van stoffen is een belangrijk onderdeel van het gevaarlijke stoffen beleid.

TROTS

Boreel is trots op het teruggedrongen gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen: 'Dit jaar heeft de plantsoenendienst maar 20 liter gebruikt en het wegenonderhoud 30 liter. Dat is nog maar 5% van wat het vroeger was. Die rest gebruiken we op moeilijk toegankelijke plaatsen en om boomstronken mee te behandelen. Al het andere onkruid wordt weggeschoffeld, weggebrand of weggeborsteld. Die methode is duurder dan het ouderwetse spuiten. Maar dat hebben we graag over voor een beter milieu en voor veiliger werk.' Ook hier klinkt weer door dat Waddinxveen milieu hoog op de agenda heeft staan. De gemeente is bezig met een nota Gemeentelijke Interne Milieuzorg die binnenkort aan de Gemeenteraad zal worden aangeboden. Een werkgroep denkt milieuplannen uit. Boreel neemt in de werkgroep de arbo-aspecten voor zijn rekening. 'Arbo en milieu zitten op het gebied van gevaarlijke stoffen aan elkaar vast. Dat is bij ons niet los van elkaar te denken, zeker niet bij gevaarlijke stoffen. En dat varieert van gif in het plastic van pennen tot aan gevaarlijke gassen die in riolen ontstaan.

ASBEST-INSTRUCTIE

De gemeente Waddinxveen heeft een instructie opgesteld voor die medewerkers die - bewust of onbewust - met asbest omgaan. Want hoewel de bewoners alleen goed verpakt asbest in mogen leveren, zijn er drie mogelijke manieren waarop het fout kan gaan:

- op de gemeentewerf tijdens het inleveren van het huishoudelijk afval
- langs de straat, tijdens de inzameling van grof huisvuil
- illegaal gedumpt asbest op een terrein van de gemeente.

Asbest mag uitsluitend zijn verpakt in dubbel, transparant, dik plastic, voorzien van de juiste sticker. Het asbest wordt opgeslagen in een afgesloten container, waarvan de deur in principe altijd dicht is. Bij afgifte van goed verpakt asbest opent de terreinbeheerder de container en legt de bewoner zelf de asbest in de container.

Inwoners met onverpakt asbest moeten onmiddellijk van de werf af zonder te hebben uitgeladen. Wel kan hij als service plastic meekrijgen om het thuis alsnog in te pakken.

Als inwoners ondanks het verbod toch asbest langs de straat als grof huisvuil aanbieden, moet hij het terugnemen en zelf naar de werf brengen.

Als goed verpakt asbest wordt aangetroffen zonder dat bekend is van wie dat is geweest, dan vervoert de inzamelauto voor ijzer en puin het asbest zeer voorzichtig, zodat de verpakking niet stuk gaat. De terreinbeheerder legt het dan in de asbestcontainer.

Onverpakt of niet goed verpakt asbest van onbekende herkomst laten de beladers liggen, ze melden dat meteen aan de opzichter die een vergunninghoudend, goed geoutilleerd bedrijf opdracht geeft om het gevonden asbest in te pakken en te laten afvoeren, eventueel naar de container op de werf. Datzelfde geldt voor illegaal gedumpt asbest.

Rioolwater wordt immers een arboprobleem in plaats van een mileuprobleem als er mannen het riool in moeten. En er gezond weer uit.'

Het milieuzorgsysteem komt er als eerste. 'Milieu- en arbozorgsystemen zijn volop in ontwikkeling. Maar voorlopig moet de hele Bedrijfshulpverlening nog op poten worden gezet. Als op de werf iets gebeurt, dan weten we dankzij het milieu-actieplan welke spullen daar liggen. En dat je een chemisch brandje niet met water moet blussen dat weten onze mensen wel.'

Voor zowel de arbo- als de milieukant van het gevaarlijke stoffenbeleid geldt dat Waddinxveen zo kritisch mogelijk om wenst te gaan met gevaarlijke stoffen. Dat is de essentie.

PRIORITEIT

Waddinxveen heeft het omgaan met gevaarlijke stoffen nog niet in een samenhangend beleid op papier staan, al wordt daar wel aan gewerkt. Nu is het gevaarlijke stoffen beleid nog meer een onderdeel van het milieuzorgsysteem. Daar is het in feite ook ontstaan. Wel zijn er strikte procedures voor het omgaan met asbest, het gebruik van gif

door de plantsoenendienst en de behandeling van klein chemisch afval. Wat Boreel betreft hebben die onderdelen van het gevaarlijke stoffen beleid prioriteit. 'Over asbest hebben we veel voorlichting gegeven. Wat is wel gevaarlijk en wat niet? Wat mogen de mensen zelf doen en waar is een gespecialiseerd bedrijf bij nodig? Een tijd geleden stond vloerbedekking waarin asbest zit verwerkt sterk in de belangstelling. Mensen komen dat ook in hun eigen huis tegen. Wat moeten ze dan doen? Hoe komen ze aan de zakken waarin ze het moeten aanleveren? Of neem Eternit-platen. Hele schuren zijn daarmee gebouwd.'

Een echte rondgang op zoek naar precieze opslagplaats en hoeveelheden van alle gevaarlijke stoffen heeft nog niet plaatsgevonden. De Arbeidsinspectie heeft wel eens gemopperd over stoffen die in de huisdrukkerij waren opgeslagen. Daar is toen een speciale kast met afzuiging voor aangeschaft. Maar de huisdrukkerij bestaat niet meer. Dat werk is óf uitbesteed óf gebeurt tegenwoordig op een supergroot kopieerapparaat - met afzuiging. Toch is die kast niet voor niets aangeschaft. Die staat nu bij de saneerders, de mannen van de ongediertebestrijding.

VOORLICHTING

De belangrijkste bron van informatie voor de medewerkers is het werkoverleg. Eén keer per maand ongeveer bespreekt het afdelingshoofd de lopende zaken met zijn medewerkers. Milieu- en arbozaken, en dus ook gevaarlijke stoffen maken daar onderdeel van uit. 'Als een medewerker vragen heeft over een gevaarlijke stof, dan stelt hij die vraag aan zijn chef. Weet die het antwoord niet, dan komt hij bij mij. Ik zoek dan uit waar de problemen zouden kunnen liggen. Maar zoals gezegd, ik ben geen chemicus, ik heb niet eens het Chemiekaartenboek. Daarom neem ik al snel contact op met de veiligheidsadviseur van de arbodienst. Daar hebben we een uitstekend contact mee.'

Bij de verwerking van het Klein Chemisch Afval ligt het eenvoudiger: Alleen personeel met het diploma KCA-depottouder mag de noodzakelijke werkzaamheden verrichten; specifieke instructie is dan overbodig.

Een paar keer is Boreel op een arbo-bijeenkomst van de Vereniging Nederlandse Gemeenten geweest. 'Het is altijd leuk om te horen hoe andere gemeenten het doen.' Ondersteuning vanuit de VNG vindt hij niet zo belangrijk, al dreigt het bekende verschijnsel dat op tien plaatsen dezelfde tien wielen moeten worden uitgevonden. Ook het NIA Netwerk Arbocoördinatie kan rekenen op Boreels warme belangstelling. Maar hij heeft zelden tijd om bijeenkomsten te bezoeken. De telefoon is het communicatiemiddel bij uitstek. 'De arbodienst, het NIA: allemaal geven ze snel en deskundig de informatie die je nodig hebt om aan de slag te kunnen.'

De gemeente Waddinxveen koopt alles centraal in. De inkoop-procedure bevat uitdrukkelijk een milieuparagraaf. De expliciete arboparagraaf ontbreekt (nog). 'Alle tonerdozen en inktlinten zijn recyclebaar. Vluchtige stoffen komen bijna niet meer voor. Evenmin als de Tipp-Ex. Maar die was met de komst van de computers toch al bijna uitgestorven. De catering moet eveneens voldoen aan milieu-eisen.' Bezoekers krijgen de koffie in een stenen mok.

VERLANGLIJSTJE

Boreel heeft één belangrijk punt op zijn verlanglijstje staan: hoe maak je mensen

bewust van wat ze gebruiken. En als je gevaarlijke stoffen gebruikt, hoe ga je er dan mee om. Niet alleen de medewerkers, maar ook de Waddinxveners zelf. Het bewustmaken van de burgers is een belangrijk onderdeel van het beleid. 'Natuurlijk hebben we een rubriek met gemeentelijke mededelingen in de plaatselijke media. We merken dat die echt goed wordt gelezen. Voor heel dringende zaken die van groot belang zijn verspreiden we huis aan huis folders. Zoals bijvoorbeeld over het scheiden van afvalstoffen. De burgers willen echt meewerken. Ze komen de spullen zelfs brengen.'

Tekortkomingen signaleert Boreel ook. 'We hebben het punt van de periodieke en structurele metingen nog niet goed geregeld. Zo ver zijn we nog niet. De arbeidshygiënist van de arbodienst is wel eens langs geweest, maar meer op ad hoc basis.' Voor een goede evaluatie van het gevoerde beleid zijn regelmatige metingen een voorwaarde.

REM

Tijd is een belangrijke rem. Zoals zoveel organisaties is de gemeente Waddinxveen aan het reorganiseren. Boreel ziet zijn arbotaken daardoor wat in de knel komen ten gunste van zijn werk als personeelsconsulent. Toch schat hij dat hij gemiddeld één dag per week met puur arbowerk bezig is. Nadeel is ook dat in zijn taakomschrijving van arbocoördinator de tijdsbesteding niet helder is omschreven. 'Maar ik kan niet genoeg tijd naar mijn zin aan arbo besteden', vindt hij zelf. Zo is de risico-inventarisatie en -evaluatie al weer twee jaar geleden, maar de werkzaamheden die daaruit voortvloeien zijn nog steeds niet afgerond.

Over budget klaagt hij niet. 'Ik heb tussen de f 25000 en f 40000 te besteden aan zaken als voorlichting & onderricht en onderzoek. Vervanging van dit meubilair bijvoorbeeld dat al twintig jaar meegaat komt uit een heel ander potje. Of de afzuiging in de brandweergarage: regelmatig staan de brandweerauto's daar warm te draaien. Zonder die afzuiging wil je daar niet bij staan.'

Een andere rem ligt in de houding van met name wat oudere medewerkers. 'Die hebben toch af en toe de neiging om te zeggen dat ze het altijd zo gedaan

hebben, dat er nog nooit wat is gebeurd, en dat er ook nog wel gewerkt moet kunnen worden. De jongere medewerkers hebben dat veel minder. Aan de ene kant natuurlijk omdat ze die ervaring missen, maar aan de andere kant merk je dat vooral hun milieubesef goed is ontwikkeld.' Maar ook aan het veiligheidsbewustzijn van de Waddinxveense ambtenaren twijfelt Boreel niet: 'Of ik nou wel of niet aangekondigd op het afvalstoffendepot kom, altijd dragen

Voor al jongere medewerkers merk je dat het milieubesef goed is ontwikkeld.

de mensen handschoenen en andere beschermende middelen. En als ik bij wijze van uitzondering eens iemand tref die het daar niet zo nauw mee neemt, dan ga ik onmiddellijk in discussie. Dat we niet voor niets ons best doen om het zo veilig mogelijk te maken. En dat ook zijn veiligheid en gezondheid belangrijk zijn. Daar doe ik dan nog een paar afschrikwekkende voorbeelden bij. Meestal werkt dat wel.'

De auteur

Erik Pennekamp is freelance journalist

Wet Milieubeheer

Elk bedrijf komt tegenwoordig in aanraking met eisen van milieuzorg. En het is niet langer alleen de 'specialist' die te maken heeft met de eisen die de milieuwetgeving stelt. De nieuwe NIA-uitgave 'De Wet milieubeheer toegelicht' is een wegwijzer voor al diegenen die zich in het milieurecht moeten verdiepen.

Sinds 1 maart 1993 is de nieuwe Wet milieubeheer (Wm) van kracht. Mensen in het bedrijf die te maken krijgen met de uitvoering van de Wm zijn, functionarissen voor kwaliteit-, arbo- (veiligheid) en milieuzorg, maar ook afdelingen waarin die drie zorgsystemen al in combinatie worden ontwikkeld, de zogenaamde KAM-zorg. Maar ook individuele werknemers hebben behoefte aan globale kennis van de Wm. Dat zelfde geldt voor OR-leden. Voor hen allen, en tegenwoordig wordt men in bedrijven al gauw geconfronteerd met wettelijke milieunormen, is deze toelichting op de tekst van de Wet milieubeheer bestemd. Het boek geeft eerst een kort overzicht van de ontwikkeling van de milieuwetgeving, waarbij ook een aantal alternatieve ontwikkelingen wordt geschetst van belang voor milieuzorg in bedrijven, zoals het milieuconvenant en het bedrijfsinterne milieuzorgsysteem. Hierna wordt in het algemeen het milieubelang voor werknemers in bedrijven geschetst. Vervolgens komt de Wm zelf aan de orde. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de inhoud en de opbouw van de Wm, milieuplannen, de provinciale milieuverordening en milieukwaliteitseisen, milieu-effectrapportage, vergunningen en algemene regels, afvalstoffen en procedures en coördinatieregelingen. Aparte aandacht is er voor financiële instrumenten, de handhaving en openbaarheid en beroep.

'De Wet milieubeheer' kost f 40,- (excl. BTW en verzendkosten). Deze eerste NIA-uitgave over 'Milieuwetgeving' is gekoppeld aan de reeks Arbeidswetgeving. Abonnees op deze reeks ontvangen de uitgave automatisch, tegen de gebruikelijke 20% korting. Voor meer informatie en bestellen: NIA-Klantenservice: (020) 54 98 404.